

ÖRNƏK ŞƏXSİYYƏT

Zöhrə CAMALOVA

*Bakı Dövlət Universiteti Kitabxanaşünaslıq kafedrasının
Kitabxana işinin təşkili və idarə olunması laboratoriyasının müdiri*

Bəşər tarixində müşahidə edildiyi kimi ayrı-ayrı elm və fəaliyyət sahələri adətən konkret mütəfəkkir insanların fəaliyyəti sahəsində təşəkkül tapmış və müvafiq dövrlərdə inkişaf etmişdir. Bu eyni zamanda ayrı-ayrı milli dövlətlərin tarixində də analoji olaraq müşahidə edilməkdədir. Məhz bu tendensiyadan çıxış edərək qeyd etməliyik ki, müstəqil Azərbaycan Respublikasında kifayət qədər müsbət ənənələrə malik olan münasibətlər sferası və eyni zamanda elmi məktəb kimi formalaşmış, cəmiyyətin inkişafında, xüsusilə də elmi-ədəbi və maariflənməsi istiqamətində müstəsna rola malik kitabxanaşünaslıq sahəsinin inkişafı da konkret şəxs və daha geniş mənada qeyd etsək şəxsiyyətin adı ilə bağlıdır. Bu şəxsiyyət Abuzər Alı oğlu Xələfovundur. O, bütün ömrünü kitabxanaşünaslığın istər elmi, istərsə də praktiki sahələrinin inkişafına həsr etmiş, bu gün də bu amalla yorulmadan çalışmaqdadır.

İstənilən millətin, dövlətin və eləcə də cəmiyyətin inkişafında mariflənmə və müasir dövrün tələblərindən çıxış etsək informasiya əldə etmək həmin cəmiyyətin əsas inkişaf göstəricilərindəndir. Dünya tarixinə evolyusion yanaşdıqda birmənalı şəkildə görə bilirik ki, hazırkı dövr məhz informasiya - bilikləri dövrüdür. Bu dövrün əsas komponenti isə birmənalı şəkildə informasiyadır ki, onun da realizasiyası müvafiq nəşrlərdən, onların istifadə mexanizmlərindən birbaşa asılıdır. Tarixən informasiyaların yayılması və istifadəsi xüsusiyyətlərini özündə əks etdirən sahə kitabxanaçılıq sferasıdır ki, onun da inkişafında bütün tarixi dövrlərdə mövcud dövlətlər və millətlər daima maraqlı olmuşdur. Nəzərə alsaq ki, hər hansı bir münasibətlər sisteminin reallaşdırılması və təşkili xüsusiyyətləri konkret elmi-nəzəri biliklərə əsaslanır, onda qeyd etməliyik ki, kitabxanaçılıq sahəsinin inkişafı da kitabxanaşünaslıq elmi ilə çulğalaşmaqdadır.

Müstəqil Azərbaycan Respublikasında kitabxanaşünaslıq elmi və təhsilinin təşkilatçısı və banisi tanınmış elm və mədəniyyət xadimi Abuzər Xələfovundur. 1955-ci ildən sözügedən sferanın inkişafı və uğurları üçün effektiv şəkildə elmi və pedaqoji fəaliyyət ilə məşğul olan Abuzər müəllim kitabxana işi, kitabxanaşünaslıq və informasiya sahələrinin nəzəri konseptual əsaslarına dair bir çox monoqrafiya, dərs vəsaiti, tədris-metodiki vəsaitlər, dərslik və sair əsərlərin müəllifidir. Məhz onun sahəsində 1962-ci ildə Bakı Dövlət Universitetinin kitabxanaçılıq şöbəsi müvafiq olaraq Kitabxanaçılıq fakültəsinə çevrilmiş və müstəqil fakültə kimi 50 illik tarixi dövr ərzində fakültənin inkişafı ilə

müstəsna xidmətlər görülmüş və görülməkdədir. Abuzər müəllim kitabxanaçılıq elmi biliklərinin əsasını qoymuş şəxsiyyətdir. Belə ki, Azərbaycanda kitabxana işi və onun inkişafı tarixinə dair ilk namizədlik dissertasiyasını və eyni zamanda doktorluq dissertasiyası müdafiə edərək bu sahənin qocaman professoru elmi adına layiq görülmüşdür. Abuzər müəllim ictimai fəaliyyətinə görə də örnək şəxsiyyətlərdən biridir. Belə ki, o 1941-1945-ci illər Böyük Vətən müharibəsində “Rəşadətli əməyə görə” medalı ilə təltif edilmiş, son 30 il ərzində Respublika Kitabxana Şurasına rəhbərlik etmiş, Azərbaycan Kitabxanaçılar Cəmiyyətinin yaradıcısı və ilk prezidenti olmuş, ən yüksək dövlət mükafatı olan “Şöhrət ordeni”nə layiq görülmüş və bu qəbildən olan bir çox digər titulların sahibidir. Abuzər müəllim təkcə Azərbaycanda deyil, eyni zamanda respublikamızın hüdudlarından kənar da yüksək nüfuza malik olan alimlərimizdən biridir. O, Birləşmiş Millətlər Təşkilatı yanında Beynəlxalq İnformasiyalaşdırma Akademiyasının akademiki və uzun müddət Sovet İttifaqında fəaliyyət göstərmiş doktorluq dissertasiyalarının müdafiəsi üzrə İxtisaslaşdırılmış Şuranın üzvü olmuşdur. Bu gün də Abuzər müəllim Əməkdar elm xadimi və Əməkdar mədəniyyət işçisi kimi elm və mədəniyyətə dair bir sıra qəzet və jurnalların - elmi-publisistik nəşrlərin redaktoru, müəllifi və ictimai birliklərin üzvüdür. Abuzər müəllim eyni zamanda kitabxana işi haqqında və eləcə də, təhsil və mədəniyyətə dair normativ-hüquqi qanunların hazırlanması üzrə işçi qrupuna müvafiq dövrlərdə rəhbərlik etmiş və iştirak etmişdir. O, təkcə yaradıcılıq fəaliyyəti ilə məşğul olmamış, eyni zamanda yaratdığı məktəbin davamçılarının hazırlanması sahəsində istər elmi, istərsə də mənəvi cəhətdən dəstək vermiş və bu gün də onlara məsləhətlər verməkdədir.

Təbii ki, Abuzər müəllimin həyatı və yaradıcılığı olduqca keşməkeşli bir tarixi dövrü əhatə edir. Onun nailiyyətləri haqqında onlarla elmi publisistik nəşrlər hazırlanmış və ətraflı məlumatlar verilmişdir. Ancaq mən Abuzər müəllimin rəhbərliyi ilə 35 illik fəaliyyətim dövründə onun bir insan kimi necə yüksək və örnək bir şəxsiyyət olduğunu əminliklə deyə bilərəm. Abuzər müəllim qeyd etdiyimiz yüksək elmi keyfiyyətləri ilə yanaşı, yüksək idarəçilik bacarığını da özündə cəmləşdirərək fərqlənməkdədir. O, daima kollektivin qayğısına qalmış subordinasiyalı formalaşmasına nail olmuş, kafedra əməkdaşlarının hər birinə xüsusi qayğı və diqqət göstərmişdir. Məhz bu idarəçilik xüsusiyyətlərinin təzahürü kimi kitabxanaşünaslıq fakültəsi ixtisası və kafedrası universitetin ən öndə olan strukturlarından birinə çevrilmişdir.

Mən də prof. A.Xələfovun yetirməsi kimi öz növbəmdə bu qayğıkeş insana, elm fədaisinə və ən əsas müəllimimə cansağlığı, uzun ömür və daha yüksək nailiyyətlər arzu edir, qarşıdan gələn yubileyi münasibətilə səmimi-qəlbdən təbrik edərək deyyirəm: 80 yaşın mübarək əziz müəllimim!